

dybt. Siden var dannet af en lang og en kort helle. Den nordlige ende var dannet af en smuk helle. Den sydlige ende var noget ødelagt. Kammeret var dækket af tre tynde heller, der laa noksaa uregelmæssigt over kammeret, og da den ene laa næsten lige i dagen, har kammeret sandsynligvis tidligere været aabnet. Dette var fyldt med sten og muld og indeholdt kun lidt brændte ben. Paa bunden var det dækket af smaa flade stenheller. Den nordlige dækhelle stak et stykke udenfor kammerets nordlige ende. Under denne og udenfor kammeret laa endel tørre brændte ben samt et ganske lidet stykke af en lerurne. Kammeret er nu istandsat.

Stenhellen, som ligger søndenfor stenen, tog jeg op og undersøgte stedet under hellen. Her saaes rester af et kammer, som har været ca. 40 cm bredt. Længde kunde derimod ikke bestemmes. Da ovennævnte stenhelle var 1,8 m lang, har altsaa kammeret været noget kortere. I mulden mellem stenene fandtes to bøjlenaale af bronze, en kniv af jern, et stykke af en nøgel af jern samt nogle smaa stykker af en urnekop med hank.

10. Græsklædt rundhaug paa indmark. Den er betydelig udgravet i midten. Den bestaar af muld, grus og sten. Om foden gaar en krans af store stene. Den er 11 m i tvermaal og 1,8 m høi.
11. Et par høstaktomter.
12. Her har ligget en stor toppet rundhaug.
13. Ca. 90 skridt i syd for Palle Melings vaaningshus ligger en affaldsdyngge af østerskjæl, der er dækket af et 10 cm tykt muldlag. Affaldsdyngen er 10 cm tyk, 6 m bred og 9 m lang. Den ligger dels direkte paa fjeldgrund, dels paa aurlignende muld, der udfylder smaa fordybninger i fjeldet. Jeg har undersøgt den paa flere steder, men har kun fundet aabne østersskaller.

Haga.

1. Græsklædt rundhaug, 7,5 m i tvermaal og 0,7 m høi. Den nordre halvdel er næsten bortryddet.

2. Langhaug, der er 21,5 m lang, 4 m bred og 1 m høi. Der er gravet flere steder langs ryggen.
3. Paa en lav fjeldflade ligger et ganske nøgent og aabent gravkammer, dannet af noksaa store stene, fire i længden og en i hver ende. Kammeret er indvendig 2,5 m langt og 1 m bredt.
4. Rester af en stor græsklædt rundhaug, der er udgravet i toppen. Den er nu 17,5 m i tvermaal og 1,8 m høi. I midten sees store stenheller.
5. Liden græsklædt rundhaug, 6 m i tvermaal.
6. Stor rundhaug, „Bondshaug“, liggende paa indmark. Den er noget udgravet i toppen og er nu 18,5 m i tvermaal og nær 3 m høi. I haugen lige under græstorven blev for ca. 20 aar siden fundet en yngre jernalders øks og sværd.
7. Muligens en langrøis, 15 m lang og 3,5 m bred.
8. Græsklædt rundhaug, der er udgravet i toppen. Den er nu 15,5 m i tvermaal og 1,8 m høi.
9. Liden rundhaug, der ligger paa fjeldgrund. I midten er den oprodet tilbunds. Den er kun 6 m i tvermaal.
10. Lyngklædt langhaug, 15 m lang, 4 m bred og nær 1 m høi, dannet af grov sten.
11. Stor græsklædt rundhaug, kaldet „Grothaug“. Den ligger paa en klippe og er nu 17,5 m i tvermaal og 1,8 m høi. Den er oprodet paa flere steder.
12. Rundhaug, „Hullehaug“, paa indmark. Den er 16 m i tvermaal og har været ca. 2,5 m høi. I midten er en stor sten og omkring denne er haugen udgravet.
13. Rest af en rundhaug, liggende paa fjeldgrund.
14. Græsklædt rundhaug paa dyrket mark. Den er udgravet i den østre side. Toppen er flad. Den er nu 14 m i tvermaal og 1,8 m høi.
15. Liden hustomt, 5 m $\times$ 6 m.
16. Langhaug, der er udgravet paa flere steder. Den er nu 15 m lang, 4 m bred og 0,7 m høi.

17. Bundlaget af en rundhaug, bygget af grov sten. I den østlige side ligger en 2,5 m lang og 1 m høi sten, der vistnok har dannet den ene sidevæg til et gravkammer.
18. Gammelt baadnøst, 19 m lang og 6,5 m bred.
19. Græsklædt lav rundhaug, kaldet „Skrattehaug“. Den er 8,5 m i tvermaal og ca. 0,5 m høi.
20. Skaldyng. Midt imellem de 3 øverste vaaningshuse paa Haga har jeg paa truffet 3 skaldynger, der nu ligger i 21 m høide over havet og paa dyrket mark. Muligens har disse før i tiden dannet en sammenhængende dyng, som senere ved oprydning af jord og opbygning af huse er bleven delt i flere partier. Den midtre af dyngerne er den største. Den ligger langs den østre side af hovedgaardsvejen og paa begge sider af den sidevej, der fører til det østligste af de tre ovennævnte vaaningshuse. Den strækker sig fra NV mod SO i en længde af vel 14 m og har en bredde af 6 m. Mod SO har den standset ved en stor sten, der nu er bortmineret. Jeg har aabnet og gennemsøgt ca. 10 m² af den nordlige del samt smaa parter i den sydlige del. Dyngen er dækket af et 10 cm tykt muldlag. Selve skaldyngen er 20 cm tyk paa det mægtigste sted og bestaar af tæt pakkede store aabnede østersskaller, enkelte pectenskaller og mytillusskaller. Under skaldyngen ligger et ca. 8 cm tykt grovt lerblandet jordlag og derpaa aurlaget. Langs den østlige side af skaldyngen laa et enkelt lag smaa og halvstore stene ordnet til en 0,4 m bred simpel mur, der ikke raget op over muldlaget. I den del, som jeg undersøgte, fandt jeg to samlinger af stene, der var svættede. Endel trækul laa imellem og paa stenene. Det ene ildsted laa 0,8 m fra den nordlige ende og havde en vidde af ca. 0,5 m. Det andet ildsted laa 5 m fra skaldyngens nordlige ende og ca. 1,5 m fra den østre kant og havde et tvermaal af 0,6 m.

Foruden de ovennævnte muslingskaller fandt jeg kun et exemplar af en snegle, *Littorina littorea*. Dyreknokler laa spredt omkring i dyngen. Disse er bestemt af cand. Herluf Vinge til at tilhøre: Haa (*Acanthias vulgaris*),

Svin (*Sus scrofa* [domesticus?]), Faar (*Ovis aries*) eller gjed (*Capra hircus*), okse (*Bos taurus domesticus*).

Da jeg ingen redskaber fandt hverken af flint eller andet materiale, kan dyngens alder vanskelig bestemmes.

9 m nordenfor denne dyngelaa rester af en anden liden dyngelaa, der var 4 m i tvermaal. Den blev optaget for et par aar siden af ejeren. Mellem disse dyngelaaer har der før gaaet en vej.

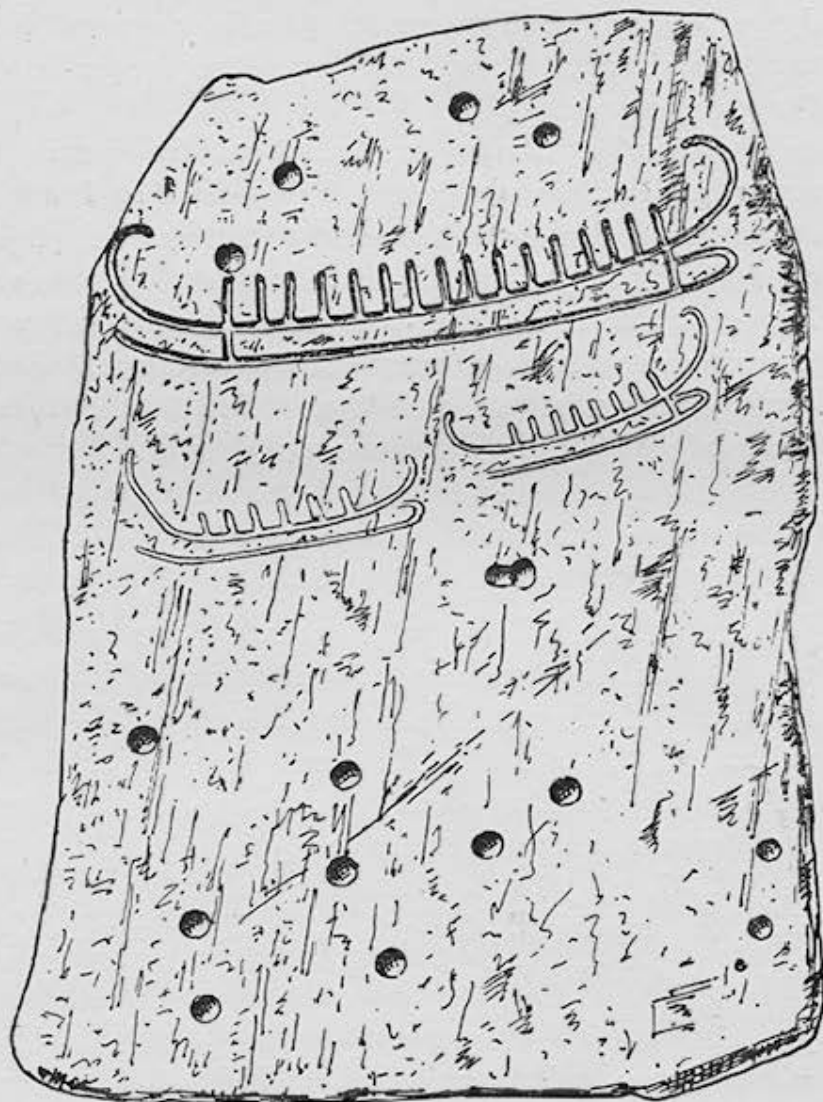
Vestenfor hovedvejen, ca. 8 m fra denne sees rester af en liden skaldyngelaa, hvis maal ikke kunde bestemmes, da den for det meste var ødelagt ved pløjning og dyrkning af jorden. Mellem denne skaldyngelaa og vejen har staaet et hus og lidt længere nord, omtrent ret ud for sidevejen, har der været en kompostbinge. Det er derfor sandsynligt, at disse 3 nu adskilte skaldyngelaaer er rester af en tidligere sammenhængende stor.

21. Bautasten 2,40 m høi og 95 cm bred.

Ti skridt nordost fra denne staaer to lave stene rejst tæt ved siden af hinanden. Den ene er 1,3 m høi og den anden 1 m høi, og begge omtrent 0,8 m brede. For ca. 30 aar siden var her en stensætning af idethele 12 stene, stillede i en aflang firkant i retning SV—NO, 6,5 m lang og 2,5 m bred. To større stod i hver sin ende og 4 mindre paa hver side. De to ovennævnte stene er endestener i den sydvestre ende.

Ca. 37 m sydost for bautastenen laa for ca. 30 aar siden en rundhaug, der var 6,5 m i tvermaal og 1 m høi. I midten var et aabent gravkammer. Alt er nu udjævnet.

22. Lyngklædt rundhaug, 12,5 m i tvermaal og 1 m høi.
 23. Paa dette sted lidt ned i jorden blev fundet en sten med helleristninger (fig. 5), som nu opbevares paa museet. (S. M. 946).
 24. Hustomt, 12,5 m lang og 5,5 m bred. I nærheden er flere garfar samt endel smaahauger.

T. H.

Fig 5.

25. Trearmet lav gravhaug med vel 14 m afstand mellem spidserne. Den ene arm peger lige mod stranden og afstanden fra dens spids til stranden er kun 4 m.
26. En større trearmet lav gravhaug. Afstanden mellem armspidserne er 26 m. En større sten ligger i nærheden af hver armspids. Midtpartiet af haugen er oprodet.
27. Aflang nøgen haug, 6 m lang og 5 m bred. Den er stærkt oprodet i midten.
28. Nøgen rundhaug, der er 6 m i tvermaal og 0,7 m høi. Der er tidligere gravet i midten, hvor der sees et lidet gravkammer.
29. Liden simpel hustomt, 6 m lang og 4 m bred. Lidt østenfor tomten ligger stene ordnet til simple garfar og indhegninger.
30. En samling smaa stenrøjsler.
31. Spor af en rundhaug, 7,5 m i tvermaal.
32. Udjævnet rundhaug. Den blev udjævnet for ca. 30 aar siden. Der blev fundet en urne, der stod i et kammer. Urnen blev ødelagt.

I afdøde konservator Lorange's bog: Norske oldsager i Bergens museum staar nævnt en lerurne no. 2134 fra bronzealderen, som fandtes paa en holme i Hafresfjorden. Dette maa sandsynligvis være paa Hagaaen.

Risa.

1. Høstaktomt (alvedans) af uregelmæssig firkantet form. Den er ca. 7,5 m i firkant.
2. Oval lav stensætning, der er 11,5 m lang og 5 m bred.
3. Rest af en rundhaug, der ligger paa fjeldgrund. Den er nu 12,5 m i tvermaal.
4. Høstaktomt (alvedans), 6,5 m i firkant. Den ligger lige i skiftet med Haga.
5. Nøgen rundhaug, der er stærkt oprodet. Den er nu nær 11 m i tvermaal og 0,8 m høi.

Straks vest for haugen sees levninger af en lignende rundhaug af samme vidde samt en firkantet høstaktomt.

6. Nøgen rundhaug, liggende paa fjeldgrund. Den er oprodet og er nu 12,5 m i tvermaal og ca. 1,5 m høi.